Information och dialog vid skogsbruksåtgärder

God kommunikation med nyttjarna är grundläggande vid avverkning, eller andra skogsbruksåtgärder, som påtagligt påverkar friluftslivet i områden med stor betydelse för just friluftsliv och rekreation, till exempel i närskog, friluftsskog och vid uppehållsplatser. Syftet med kommunikationen är att värna människors upplevelser i skogen och undvika en negativ upplevelse av skogsbruk. Genom information och dialog kan förståelsen för skogsbruk öka, konflikter motverkas och hänsynen förbättras. Det förbereder människor på att skogen de nyttjar och kanske högt värdesätter kommer att förändras och hur och varför detta kommer att ske. En ömsesidig respekt för allemansrätten skapar förutsättningar för goda relationer men allemansrätten i sig innebär inte något inflytande över skogens förvaltning och skötsel.

I god tid inför en åtgärd gör skogsägaren eller dennes ombud en bedömning av eventuella kommunikationsbehov. Behov av information och dialog, samt val av metod, beror av

- hur högt värde för friluftsliv och rekreation som skogen har och hur stort nyttjandet är
- hur tydligt det är vilka nyttjarna är
- om det finns närboende, oorganiserat friluftsliv eller organiserade nyttjare som skolor och föreningar
- hur stort intresset för information och dialog är hos nyttjarna av området
- informationsbehov på grund av säkerhetsrisker.

Om ny kunskap framkommer kan eventuella justeringar av både kommunikationen och åtgärden behöva göras.

MÅLBILD FÖR GOD HÄNSYN

Informera och erbjuda dialog, enligt vägledningsschemat, vid avverkning eller andra åtgärder som påtagligt kan förväntas påverka upplevelsen av skogen så att

- nyttjarna kan få kännedom om
  - att en åtgärd planeras och varför
  - när och hur åtgärden kommer att göras, inklusive vilken hänsyn som kommer att tas
  - hur det förväntas att bli efter åtgärden
  - vilka möjligheter det finns att påverka åtgärden, samt kontaktuppgifter till åtgärdsansvarig
  - säkerhet i samband med åtgärdens utförande.
- skogsägaren/ombudet, som ansvarar och bestämmer över åtgärden, får bättre kännedom om
  - hur och av vilka skogen nyttjas
  - friluftslivets värden i området
  - vilken hänsyn som kan vara aktuell och hur hänsynen kan utformas.

Start av åtgärdsplanering

Om åtgärden berör
- direkt angränsande bebyggelse
- organiserad verksamhet, som skolor eller föreningar
- friluftsanläggning eller led med förvaltare.

Riktad information och/eller dialog i god tid

Detaljplanering av åtgärden

Om åtgärden berör
- närskog*
- uppehållsplats* eller stig* i friluftsskog*
- passerande människor under utförandet.

Information i anslutning till åtgärd och vid behov dialog

Genomförande av åtgärd

Vägledningschema för bedömning av kommunikationsbehov och val av metod för kommunikation. Kommunikationsmetoderna beskrivs på nästa sida.

*Se respektive målbild samt Introduktion till målbilder för hänsyn till friluftsliv och rekreation

FOTO: PATRIK SVEDBERG

FOTO: JENNY LEYMAN

Syftet med information och dialog är att värna människors upplevelser i skogen och motverka negativa upplevelser av skogsbruk.

Metoder för kommunikation

Riktad information

I de fall det är tydligt vilka nyttjarna är kan en riktad information till dessa vara lämplig. Exempel på detta kan vara en lapp i brevlådan till närboende eller ett brev/mejl/telefonsamtal till en förening. Utforma informationen så att den bjuder in till möjligheten för dialog och att eventuell dialog kan hinnas med.

Information i anslutning till åtgärd

Skogsägaren eller dennes ombud informerar nyttjarna vid åtgärder som har stor påverkan på friluftslivet eller om det behövs av säkerhetsskäl. En tid innan åtgärden genomförs och under genomförandet finns information på plats vid åtgärden.

Tidigare erfarenhet och dialoger får vara vägledande för metod- och kanalval. Det är bättre att informera en gång extra än en gång för lite eftersom informationen skapar ett förtroende för skogsbruk hos nyttjarna.

Kanaler kan vara

- informationsblad, skyltar i skogen
- information på webben och sociala medier
- annons i lokaltidningen
- affisch på en allmän anslagstavla
- via lokalt föreningsliv.

Dialog

Dialog är ett förhållningssätt som bygger på en vilja att respektfullt lyssna, se och förstå den andre. Dialog bör genomföras i god tid och med tydliga förutsättningar när det finns en nyttjare som vill föra dialog. Särskilt viktigt är det med dialog när det rör sig om en skog som nyttjas av någon samhällsinstitution eller förening. En god dialog kan bygga en långsiktig relation över tid med respekt och omtanke samt kännetecknas av

- ett aktivt och öppet deltagande
- att det är tydligt vem som ansvarar för skogens skötsel (ytterst är det alltid markägaren)
- att det genom dialogen kan finnas möjlighet att påverka åtgärdens utförande
- tydlighet om hur det som tas upp vid dialogen kommer att tas om hand.

Samråd

Ibland innebär lagstiftning eller certifiering att skogsägaren eller dennes ombud genomför samråd. Då planeras ett sådant. Samråd sker under striktare form och dokumenteras.

Skogssektorns gemensamma målbilder för god miljöhänsyn ger vägledning om hur miljöhänsyn bör tas vid skogsbruksåtgärder. De är något att eftersträva vid planering och genomförande av skogsbruksåtgärder och ska användas anpassat till aktuell trakts specifika förutsättningar. Aktuell målbild är framtagen i bred samverkan inom skogssektorn av en arbetsgrupp sammansatt av representanter från skogsnäringen, skogsägare, Skogsstyrelsen, andra berörda myndigheter, ideella organisationer och specialister inom aktuellt område. 2026-02-06.
Mer information på www.skogsstyrelsen.se/malbilder